Siirtolaisuus, pakolaisuus ja Amerikka

Yhdysvaltojen maahanmuuttopolitiikan mullistaneen ”immigration and naturalization act” -lain voimaantulosta on kulunut 50 vuotta. Ennen vuotta 1965 maahan saapui siirtolaisia kansallisuuksien mukaan jaetuissa kiintiöissä, mutta lakimuutoksen jälkeen maahan alettiin päästää Yhdysvalloissa jo asuvien perheenjäseniä sekä ammattitaitoista työvoimaa.

Lakimuutos on muuttanut maan väestörakennetta, sillä aiemmin siirtolaisia saapui lähinnä Euroopasta, mutta vuoden 1965 jälkeen suurimmat ryhmät ovat tulleet Aasiasta, Afrikasta ja Latinalaisesta Amerikasta.

Näiden 50 vuoden kuluessa Yhdysvaltoihin on tullut lähes 59 miljoonaa siirtolaista (tosin luvut vaihtelevat erilaisista laskentatavoista riippuen). Pew Research Center -tutkimuskeskus ennustaa, että vuoteen 2065 mennessä heitä asuu Yhdysvalloissa jo 78 miljoonaa. USA:ssa asuukin eniten maahanmuuttajia; joka viides kaikista maailman siirtolaisista asuu Yhdysvalloissa.

Vuonna 2009 laillisista maahanmuuttajista 66 prosenttia saapui maahan perheen perässä, 17 prosenttia humanitaarisista syistä ja 13 prosenttia työn perässä.

Viime aikoina on alettu puhua aivan uudentyyppisestä siirtolaisuudesta – ympäristösiirtolaisuudesta. Esimerkiksi varakkaat kiinalaiset ovat alkaneet ostaa kiinteistöjä ja muuttaa Yhdysvaltoihin päästäkseen pakoon Kiinan ilmansaasteita.

Pakolaiskiintiöt kasvamassa

YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n mukaan maailmassa on tällä hetkellä noin 15,4 miljoonaa pakolaista, jotka ovat joutuneet jättämään kotinsa esimerkiksi uskontoon, kansallisuuteen tai poliittiseen toimintaan liittyvän vainon vuoksi. Suurin osa pakolaisista pystyy lopulta palaamaan kotiinsa, osa jää asumaan siihen maahan, josta alun perin haki turvaa. Yhdysvallat on yksi suurimmista pakolaisten uudelleensijoitusmaista. Vuoden 1975 jälkeen Yhdysvaltoihin on saapunut yli kolme miljoonaa pakolaista, joita asuu kaikissa 50 osavaltiossa. Pakolaisten osuus kaikista maahanmuuttajista on noin 10 prosenttia.

Viime vuonna Yhdysvallat antoi turvapaikan lähes 70 000 pakolaiselle. Tämänhetkisen maailmantilanteen takia ulkoministeri John Kerry ilmoitti syyskuussa, että Yhdysvallat nostaa maahan vastaanotettavien pakolaisten määrää lähivuosina. Ensi vuonna maahan otetaan 85 000 pakolaista, ja vuonna 2017 tavoitteena on antaa turvapaikka jo 100 000. Lähitulevaisuudessa Yhdysvaloissa nähtäneen enemmän syyrialaispakolaisia, joille on jo nyt asetettu omat kiintiönsä.

Määrällisesti eniten pakolaisia sijoittui vuonna 2014 seuraaviin osavaltioihin:

Texas (yli 7 000 pakolaista lähinnä Burmasta ja Irakista)
Kalifornia (yli 6 000 pakolaista lähinnä Iranista)
Michigan (yli 4 000 pakolaista)
New York (yli 4 000 pakolaista lähinnä Somalista ja Burmasta)
Florida (yli 3 000 pakolaista lähinnä Kuubasta)
Arizona (lähes 3 000 pakolaista)

Viime tilivuoden aikana Yhdysvallat käytti 1,1 miljardia dollaria yli 50 maasta saapuneiden pakolaisten uudelleensijoituksiin. Pakolaisten reitti Yhdysvaltoihin alkaa useimmiten pakolaisleireiltä, joissa YK:n pakolaisjärjestön työntekijät tunnistavat heikoimmissa asemissa olevia, kuten leskeksi jääneitä perheenäitejä tai kotimaan hallinnon vainon kohteeksi joutuneita.

Soveltuvat hakijat ohjataan uudelleensijoitustukikeskuksiin, joissa heitä autetaan hakemusten täyttämisessä. Turvapaikanhakijat haastatellaan, heidän taustansa tarkistetaan ja terveysasiat hoidetaan. Hakijat tutustuvat jo etukäteen amerikkalaiseen kulttuuriin ja elämäntapaan. Hyväksytyt sijoitetaan Yhdysvaltoihin, ja maassa jo olevat perheenjäsenet pyritään yhdistämään. Yhdysvaltain ulkoministeriö tarjoaa avustusta ensimmäisen kolmen kuukauden ajalle; muuta avustusta on saatavilla ensimmäisten viiden vuoden ajan.

Koko uudelleensijoittamisprosessi saattaa kestää jopa kaksi vuotta – osa ajasta kuluu perusteellisiin terveystarkastuksiin.

Kiinnostaako aihe enemmän?

Siirtolaisuuden historiaan voi tutustua esimerkiksi Ellis Islandilla New Yorkissa. Entinen siirtolaisten vastaanottokeskus on restauroitu museoksi näyttämään samalta kuin vuosina 1918-1924. Aikoinaan 12 miljoonaa siirtolaista kulki keskuksen läpi saapuessaan Amerikkaan. *www.libertyellisfoundation.org/immigration-museum*

Suomessa siirtolaisuuden historiaan voi tutustua Turun Siirtolaisuusinstituutissa. Vuonna 1974 toimintansa aloittanut instituutti on ainoa sekä muuttoliikkeiden tutkimiseen että niiden dokumentoimiseen erikoistunut laitos Suomessa. *www.siirtolaisuusinstituutti.fi*

Lähteet: Bloomberg Businessnews, CNN, Dipnote, History.com, Pew Research Center, Time, U.S. Department of State, Wikipedia.

“We have a duty to the millions stranded away from home, not just to preserve life, but to safeguard hope.”

John Kerry, U.S. Secretary of State

Uusimmat siirtolaisuuskirjat

- Dream chasers: immigration and the American backlash / John Tirman (2015)
- Dreamers: an immigrant generation’s fight for their American dream / Eileen Truax (2015)
- Encountering Ellis Island: how European immigrants entered America / Ronald H. Bayor (2014)
- Foreign relations: American immigration in global perspective / Donna R. Gabaccia (2012)
- Immigrants in American history: arrival, adaptation, and integration / Elliott Robert Barkan (ed.) (2013)
- La Florida: five hundred years of Hispanic presence / Viviana Díaz Balsera & Rachel A. May (ed.) (2014)
- Latino America: how America’s most dynamic population is poised to transform the politics of the nation / Matt Barreto and Gary M. Segura (2014)
- Latino stats: American Hispanics by the numbers / Idelisse Malave, Esti Giordani (2015)
- Making a life in multiethnic Miami: immigration and the rise of a global city / Elizabeth M. Aranda, Sallie Hughes, Elena Sabogal (2014)
- Mexicans in the making of America / Neil Foley (2014)
- National insecurities: immigrants and U.S. deportation policy since 1882 / Deirdre M. Moloney (2012)
- White backlash: immigration, race, and American politics / Marisa Abrajano & Zoltan L. Hajnal (2015)

American Resource Center 70 vuotta

Yhdysvaltain suurlähetystön kirjasto perustettiin Helsinkiin toukokuussa 1946. Se on palvellut suomalaisia käyttäjiä jo lähes 70 vuotta. Historiansa aikana se on sijainnut osoitteissa Kalevankatu 13, Ludviginkatu 2, Bulevardi 1, Kaivokatu 10 ja Vuorikatu 20. Sen nimenä on ollut ainakin American Center Library, USIS Library, Amerikka-kirjasto sekä nykyinen American Resource Center.

70-vuotisjuhlavuoteemme valmistautuessamme kaipailemmekin nyt suomalaisten kirjastonkäyttäjien kokemuksia Amerikka-kirjastosta. Muistatko legendaariset elävän musiikin illat, tai tupakantumppeja pursuavat tuhkakupit lehtienlukupöydillä? Osallistuitko kirjaston järjestämille luennoille, elokuvaesityksiin tai kirjaklubeihin? Haluaisitko jakaa muistosi meille? Kokoamme näyttelyä 70-vuotisesta historiastamme, ja käyttäisimme mielellämme kirjaston asiakkaiden kokemuksia, muistoja tai valokuvia osana näyttelyä – halutessanne tietenkin nimettömänä. Voit joko kirjoittaa muistosi itse tai ottaa yhteyttä ja voimme järjestää vaikkapa puhelin- tai videohaastattelun.

AMERICAN RESOURCE CENTER

Helsingin yliopiston pääkirjasto / Kaisa-talo
Fabianinkatu 30, Helsinki • 050-448 5704 • arc@usembassy.fi
ARC-tietopalvelu avoinna ma–pe klo 9–17
finland.usembassy.gov/arc.html

American Resource Center ARCHelsinki